JYVÄSKYLÄN KAUPUNKI Pöytäkirja 1/2026

Vammaisneuvosto

Aika: tiistai 17.2.2026 kello 17.05-18.54
Paikka: sähköinen kokous, Teams

Osallistujat:

Jäsenet	**Varajäsenet**
x Virtanen Satu-Maria	Pamilo Heikki
x Perttula Suvi	Kulmala Pekka
x Ansio Liisa	Asp-Dalfidan Katri
x Jokinen Erno	Pamilo Heikki
x Kemppainen Katja	Asp-Dalfidan Katri
x Lyytikäinen Kari	Alanen Kaisamaria
x Pitkänen Milla	Öykkönen Iina
x Roine Ritva	Kulmala Pekka
- Saariniemi Juha	- Alanen Kaisamaria

Muut läsnäolijat

- Hämäläinen Jukka	kh:n puheenjohtaja
- Isomöttönen Katja	kh:n 1. varapuheenjohtaja
- Lumela Meri	kh:n 2. varapuheenjohtaja
- Koivisto Timo	kaupunginjohtaja
- Weijo Ilse	kaupunginhallituksen edustaja
x Karppi Mari	kaupunkirakennepalveluiden asiantuntija
x Aho Oiva	nuorisovaltuuston edustaja
x Perkiö Riikka	sivistyspalveluiden asiantuntija
x Asunmaa Iiris	kehittämispäällikkö
x Hakanen Pauliina	asianhallintasihteeri
x Pulkkinen Outi	koordinaattori

Asiat

1. **Kokouksen avaaminen ja läsnäolijoiden toteaminen**

   Kirjallinen kutsu on toimitettu sähköisesti vammaisneuvoston päätöksen 12.8.2025/4 mukaisesti neuvoston jäsenille ja varajäsenille 12.2.2026.

   Pohjaehdotus: Puheenjohtaja avaa kokouksen kello 17.00 ja todetaan kokouksen läsnäolijat.

Kokous: Puheenjohtaja Satu-Maria Virtanen avasi kokouksen klo 17.05 ja todettiin kokouksen läsnäolijat.

2. Pöytäkirjantarkastajien valinta

Pöytäkirja tarkastetaan viimeistään kokousta seuraavan viikon keskiviikkona 25.2.2026 ja pidetään yleisesti nähtävänä Jyväskylän kaupungin verkkosivuilla.

Pohjaehdotus: Valitaan pöytäkirjan tarkastajiksi Erno Jokinen ja Kari Lyytikäinen sekä varalle Katja Kemppainen ja Ritva Roine.

Pöytäkirja tarkastetaan ja allekirjoitetaan sähköisesti vahvalla tunnistautumisella.

Kokous: Valittiin pöytäkirjan tarkastajiksi Erno Jokinen ja Kari Lyytikäinen sekä varalle Katja Kemppainen ja Ritva Roine.

3. Esityslistan hyväksyminen

Pohjaehdotus: Hyväksytään kokouksen esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

Kokous: Hyväksyttiin kokouksen esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

4. Selostukset vammaisneuvostolle työryhmien kokouksista

Pohjaehdotus: Tuodaan vammaisneuvostolle tiedoksi seuraavat kokoukset:

- Esteettömyystyöryhmä 12.12.2025, lausunto rakennusjärjestysluonnoksesta
- Esteettömyystyöryhmä 19.12.2025, Scandic Laajavuori
- Esteettömyystyöryhmä 20.1.2026, Burger King, Miilukatu
- Esteettömyystyöryhmä 22.1.2026, Keskimaa, S-Market Keljonkangas
- Esteettömyystyöryhmä 23.1.2026, Linnantie, kehitysvammaisten asumisyksikkö

Kokous: Merkittiin tiedoksi.

5. Ilmoitusasiat

Pohjaehdotus: Tuodaan vammaisneuvostolle tiedoksi seuraavat asiat:

1. Päivitetty kaupunkistrategia hyväksytty valtuustossa 26.1.2026

2. Hyvinvointiohjelman päivitys on käynnistynyt, Iiris Asunmaa

3. Lausunto rakennusjärjestysluonnoksesta 12.12.2025

4. Lausunto vammaispalvelulain mukaisesta kuljetuspalvelusta (VPL) 15.12.2025

5. Rakennuslausunto
    - Burger King, Miilukatu 20.1.2026

- Keskimaa, S-Market Keljonkangas 22.1.2026
- Linnantie, kehitysvammaisten asumisyksikkö 23.1.2026

6. Tuu mukaan vaikuttamaan -ilta 7.4.2026

7. Vertti-toiminnan tilannekatsaus, Riikka Perkiö

8. Jyväskylän asemakaava-alueella omakotitalossa asuvien hyvinvointialueen kotihoidon asiakkuudessa olevien liittymäauraus, Mari Karppi

Liitteet:
- Jyväskylän kaupunkistrategia 2026-2029
- Hyvinvointiohjelman laadinta
- Lausunto rakennusjärjestysluonnoksesta 12.12.2025
- Lausunto vammaispalvelulain mukaisesta kuljetuspalvelusta (VPL) 15.12.2025
- Rakennuslausunnot
    - Burger King, Miilukatu 20.1.2026
    - Keskimaa, S-Market Keljonkangas 22.1.2026
    - Linnantie, kehitysvammaisten asumisyksikkö 23.1.2026

Kokous: Merkittiin tiedoksi ehdotuksen mukaiset asiat.

Asiakohta 3. Lisäksi vammaisneuvosto hyväksyi yksimielisesti lisälausunnon rakennusjärjestysluonnokseen.

Asiakohta 6. Merkittiin tiedoksi, että Liisa Ansio ja Katja Kemppainen osallistuvat iltaan, joka pidetään Veturitalleilla klo 17.30.

Liite:
- Lisälausunto rakennusjärjestysluonnokseen

6. Kyselyt

Pohjaehdotus: Merkitään tiedoksi kokousta ennen tai kokouksessa kirjallisesti esitetyt kyselyt.

Kokous: Merkittiin tiedoksi, että kyselyitä ei ollut.

7. Muut esille tulevat asiat

Pohjaehdotus: Merkitään tiedoksi muut mahdollisesti esille tulevat asiat.

Kokous: Merkittiin tiedoksi seuraava asia:

Kaupunkitasoisia turvallisemman tilan periaatteita työstetään parhaillaan, ja ne on tarkoitus ottaa käyttöön kevään aikana. Luonnos periaatteista tulee valmistuttuaan neuvostoille kommentoitavaksi sähköpostitse.

8. **Kokouksen päättäminen**

Pohjaehdotus: Puheenjohtaja Satu-Maria Virtanen päättää kokouksen.

Kokous: Puheenjohtaja Satu-Maria Virtanen päätti kokouksen klo 18.54.

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja
Satu-Maria Virtanen

Sihteeri
Pauliina Hakanen

Pöytäkirjantarkastaja
Erno Jokinen

Pöytäkirjantarkastaja
Kari Lyytikäinen

Pöytäkirja on allekirjoitettu sähköisesti asianhallintajärjestelmässä. Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä 26.2.2026 Jyväskylän kaupungin verkkosivuilla.

Kasvava kansainvälinen sivistyskaupunki

Jyväskylän kaupunkistrategia

2026-2029

JYVÄSKYLÄ

Jyväskylä on kasvava kansainvälinen sivistyskaupunki

Strategian laatimisvuosi 2025 jää historiaan, sillä samana vuonna Jyväskylän väkiluku ylitti 150 000 asukkaan rajapyykin. Vaatimattomasta sisämaan kaupungista, joka perustettiin vuonna 1837, on kasvanut Suomen seitsemänneksi suurin kaupunki. Elinvoimainen, kansainvälinen ja jatkuvasti kehittyvä.

Olemme ylpeitä juuristamme suomenkielisen opettajakoulutuksen synnyinpaikkana ja suomalaisen sivistyksen kehtona. Täällä ovat vaikuttaneet niin Minna Canth, Uno Cygnaeus kuin Alvar Aaltokin, jotka ovat jättäneet jälkensä kansalliseen ja kansainväliseen koulutus- ja kulttuurihistoriaan.

Kasvumme moottorina on aina ollut koulutus ja tutkimus. Jyväskylä tunnetaan korkeatasoisesta opetuksesta ja tutkimuksesta sekä erinomaisena opiskelukaupunkina, joka houkuttelee opiskelijoita niin Suomesta kuin maailmalta. Moni opiskelija kiteyttää osuvasti: “Jyväskylä on sopivan kokoinen kaupunki.”

Yrityksille tarjoamme ainutlaatuisen ympäristön ja osaavaa työvoimaa lähes kaikilta aloilta. Tarjoamme myös vahvoja osaamiskeskittymiä, joita kehitämme määrätietoisesti. Täällä syntyy uutta osaamista sekä innovaatioita, jotka vievät koko Keski-Suomea eteenpäin.

Liikunta on meille enemmän kuin harrastus, se on osa identiteettiämme. Hippos, pohjoismaisittain ainutlaatuinen liikunnan ja hyvinvoinnin keskus, sekä kansainvälisesti arvostettu liikuntatieteellinen tutkimus tekevät Jyväskylästä paikan, jossa hyvinvointi ja kasvu kulkevat käsi kädessä.

Kulttuuri ja tapahtumat tuovat kaupunkiimme sykettä ja iloa. Ne luovat elämyksiä, vahvistavat yhteisöllisyyttä ja tekevät Jyväskylästä paikan, jossa viihdytään ja jonne halutaan palata yhä uudelleen.

Katseemme on tulevaisuudessa: haluamme rakentaa jyväskyläläisille maan parasta arkea. Tiedämme, että kaupungin toiminnalla on valtava merkitys arjen sujuvuuteen ja viihtyvyyteen. Siksi teemme kaikkemme, jotta Jyväskylä on kaupunki, jossa elämä on helppoa, kestävää ja ennen kaikkea arki on onnellista.

Jyväskylä, yhdessä kohti parasta arkea ja rohkeaa tulevaisuutta!

JYVÄSKYLÄ

JYVÄSKYLÄ ON KASVAVA KANSAINVÄLINEN SIVISTYSKAUPUNKI

JYVÄSKYLÄ

Jyväskylä on kestävän arjen kaupunki.

Kestävä arki on hyvän kaupunkielämän ja tulevaisuuden menestymisen perusta. Kestävän arjen kaupungissa ilmastoystävällisyys, asukkaiden hyvinvointi sekä luonnon monimuotoisuus kulkevat käsi kädessä. Jyväskylän tavoitteena on olla hiilineutraali 2030 sekä päästötön, jätteetön ja ylikulutukseton vuonna 2040. Kaupunki vähentää tehokkaasti luonnonvarojen ylikulutusta.

Jyväskylä noudattaa kaikissa toimissa kestävän kehityksen periaatetta ja edistää uusiutuvan energian käyttöä, kiertotaloutta sekä energiatehokkuutta. Jyväskylä tekee määrätietoisesti tekoja ilmastonmuutoksen ratkaisemiseksi ja monimuotoisuuden kääntämiseksi kasvuun, Resurssiviisausohjelmassa määritellyin toimenpitein sekä pyrkii lisäämään suojeltujen metsien pinta-alaa ja sitoutuu ottamaan käyttöön luonnon monimuotoisuutta vahvistavia toimintamalleja.

Jokainen asuinalue on elävä ja turvallinen, ja kaupunkilaisilla on tilaa unelmoida, osallistua ja vaikuttaa. Palvelut ja liikkuminen tukevat hyvinvointia ja ovat saavutettavia kaikissa elämänvaiheissa. Kestävän liikenteen muotojen osuutta kasvatetaan. Uutta rakentaessa jatkamme Jyväskylän vahvaa täydennysrakentamisen perinnettä luoden entistäkin parempaa ja kestävämpää asumisen ympäristöä. Jyväskylässä on paras arki.

Jyväskylä on kansainvälinen kaupunki.

Jyväskylässä kansainvälisyys näkyy arjessa, osaamisessa ja ilmapiirissä. Kaupunki houkuttelee opiskelijoita, osaajia ja yrityksiä eri puolilta maailmaa – ja tarjoaa syitä jäädä.

Jyväskyläläiset toimijat rakentavat aktiivisesti globaaleja verkostoja, jotka vahvistavat kaupungin elinvoimaa, osaamispohjaa ja monimuotoisuutta. Yritysten kansainvälistyminen on menestymisemme edellytys. Tuemme yritysten globaalia kasvua luomalla edellytyksiä innovaatioille, investoinneille ja kansainvälisille kumppanuuksille.

Jyväskylä houkuttelee kansainvälisiä kasvuyrityksiä investoimaan ja sijoittumaan kaupunkiin. Jyväskylä toimii sillanrakentajana paikallisen osaamisen ja globaalien markkinoiden välillä.

JYVÄSKYLÄ

Nuorten kaupunki

Jyväskylässä nuoret eivät ole vain tulevaisuuden tekijöitä – he ovat jo nyt vahva osa kaupunkia. Meillä on suhteessa väkilukuun poikkeuksellisen suuri määrä nuoria ja nuoria aikuisia, mikä tekee nuorten hyvinvoinnista, osallisuudesta ja mahdollisuuksista keskeisen elinvoimatekijän koko kaupungille. Nuorten kaupunki tarkoittaa ympäristöä, jossa on tilaa kasvaa, oppia, harrastaa, vaikuttaa ja unelmoida. Jyväskylä on kaupunki, joka kuuntelee nuoria, tunnistaa heidän moninaiset tarpeensa ja rakentaa heidän kanssaan yhteistä tulevaisuutta.

Tavoitteet:

1. Nuorten kokema hyvinvointi paranee. Teemme vaikuttavia toimenpiteitä ja kokeiluja nuorten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistamiseksi. Tiivistämme yhteistyötä nuorten parissa toimivien järjestöjen kanssa.
2. NEET-tilanteessa olevien nuorten määrä Jyväskylässä vähenee. Vahvistamme yhtenäistä opinpolkua aina varhaiskasvatuksesta ja perusopetuksesta toisen asteen kautta kolmannelle asteelle tai työelämään. Parannamme nuorten työllisyystilannetta.
3. Nuorten luottamus tulevaisuuteen vahvistuu. Huolehdimme nuorten oikeudesta puhtaaseen, terveelliseen ja kestävään ympäristöön. Vieraskielisten nuorten kiinnittyminen yhteiskuntaan syvenee aktiivisilla toimenpiteillä yhteisöllisyyden ja kielitaidon vahvistamiseksi.
4. Jokaisella jyväskyläläisellä nuorella on mielekäs harrastus. Edistämme monipuolisia mahdollisuuksia osallistua, kehittää ja toteuttaa omannäköistä harrastustoimintaa liikunnan, kulttuurin ja muun toiminnan parissa. Tuemme nuorten omaehtoista kulkemista harrastuksiin parantamalla kävelyn, pyöräilyn ja julkisen liikenteen yhteyksiä.
5. Jyväskylän vetovoima opiskelijakaupunkina kasvaa entisestään. Opiskelijakaupunki Jyväskylässä vahvistamme kumppanuutta opiskelijayhteisöjen kanssa rakentaen sujuvampaa opiskelijaelämää.
6. Nuorten osallisuus vahvistuu Jyväskylässä. Yhä useampi nuori kokee tulevansa kuulluksi ja osallistuvansa Jyväskylän ja yhteiskunnan kehittämiseen.

Osaamisen ja yrittäjyyden kaupunki

Jyväskylällä on veto- ja pitovoimaa. Kaupunki kasvaa ja houkuttelee uusia asukkaita. Kasvun taustalla on vahva osaaminen, jota tukee päämäärätietoinen kehittämistoiminta kaupungin tunnistamien vahvuusalueiden ja kärkihankkeiden ympärillä. Kun Jyväskylä on elinvoimainen, se pystyy tarjoamaan asukkailleen ja yrityksille mahdollisuuksia – ja samalla houkuttelemaan uusia osaajia ja investointeja.

Tavoitteet:

1. Jyväskylän pitovoima valmistuneille opiskelijoille vahvistuu. Vahvistamme työllisyyttä luomalla työpaikkoja rohkeilla ja innovatiivisilla toimenpiteillä.
2. Vieraskielisten osaajien työllisyys vahvistuu. Edistämme vieraskielisten osaajien työllistymistä tiiviillä työnantajayhteistyöllä. Vahvistamme kansainvälistä koulupolkua aina varhaiskasvatuksesta korkeakouluihin ja edistämme kielitaidon oppimista.
3. Jyväskyläläisten osaaminen vastaa työmarkkinoiden muuttuviin tarpeisiin. Ennakoimme ja reagoimme tulevaisuuden osaajatarpeisiin yhteistyössä alueen yritysten ja oppilaitosten kanssa rakentaen ajassa olevia koulutusratkaisuja ja työnantajalähtöistä työnvälitystä.
4. Jyväskylän elinkeinoelämä kehittyy uuden kestävän kasvun ja osaamisen lähteiden, kuten vihreän ja digitaalisen siirtymän sekä turvallisuusektorin, aallonharjalla. Hyödynnämme entistä paremmin kaupungissa olevaa suurta osaamispotentiaalia panostamalla vahvaan tutkimus-, kehitys- ja innovaatioyhteistyöhön korkeakoulujen, elinkeinoelämän ja tutkimuslaitosten kanssa, tavoitteena yritysten tuottavuuden ja kasvun parantaminen. Autamme erityisesti pk-yrityksiä kasvuun ja kansainvälistymiseen.
5. Jyväskylä on suurten, yli 100 000 asukkaan kaupunkien ykkönen yritysilmapiirissä. Yritysasiakkaan palvelupolku on ehjä ja toimiva, aina sijoittumisesta yrityspalveluihin, tontteihin sekä lupapalveluihin. Kehitämme toimintaympäristöämme yrityksiltä saadun palautteen perusteella. Meidän monipuoliset yritysalueemme palvelevat erikokoisten yritysten tarpeita. Varmistamme, että myös aloittaville yrityksille on hyvät toimintaedellytykset.
6. Kaupunkikeskustan elinvoima ja viihtyisyys vahvistuu. Rakennamme määrätietoisesti täyden kympin keskustaa. Huolehdimme myös elinkeinotoiminnan ja asumisen edellytyksistä eri puolilla kaupunkia.
7. Jyväskylä tunnetaan jatkossakin Suomen Ateenana: sivistys on meille ylpeyden aihe ja mainetekijä.

Liikuntapääkaupunki

Jyväskylä on Suomen liikuntapääkaupunki. Liikuntapääkaupunki Jyväskylä tarjoaa parhaat olosuhteet liikkua, harrastaa ja urheilla. Olemme paras paikka opiskella ja treenata. Liikunta yhdistää ihmisiä, auttaa pääsemään osaksi yhteisöjä ja kotoutumaan kaupunkiin. Täällä yhdistyy kansainvälisen huipputason liikunnan ja huippu-urheilun osaaminen liikkeen lisäämiseen. Niin huipulla kuin huvikseen.

Tavoitteet:

1. Jyväskylässä on Suomen liikkuvimmat kuntalaiset. Jyväskyläläiset liikkuvat vapaa-ajallaan, ja kaupunkiympäristö kannustaa liikkumiseen. Lähiliikuntapaikat ovat entistä useamman kuntalaisen saavutettavissa. Liikuntamahdollisuuksia on tarjolla yhdenvertaisesti ja esteettömästi, myös ikääntyneet käyttäjät huomioiden.
2. Jyväskylässä on erinomaiset olosuhteet liikunnalle. Kehitämme monipuolisia liikunnan ja urheilun olosuhteita erilaiset käyttäjäryhmät huomioiden. Edistämme liikunnan hyödyntämistä osana ennaltaehkäiseviä hyvinvointipalveluita yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.
3. Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky paranee. Tuemme nuorten liikuntaa sekä omaehtoista että ohjattua harrastamista. Edistämme liikunnan avulla myös vieraskielisten lasten ja nuorten osallisuutta ja kotoutumista.
4. Jyväskylä on kestävän ja hyvinvointia edistävän liikkumisen edelläkävijä. Edistämme suunnitelmallisesti aktiivista kulkemista ympäri vuoden.
5. Jyväskylässä lähiluonto on jokaisen asukkaan saatavilla. Kehitämme monipuolisia ja saavutettavia luontoliikunnan mahdollisuuksia ja tarjoamme laadukkaita viheralueita, jotka tukevat asukkaiden hyvinvointia, liikkumista ja kohtaamista.
6. Hippokselle rakentuu vahva kasvuyritys- ja innovaatioekosysteemi. Kokoamme alan toimijoita mukaan vaikuttavaan yhteistyöhön liikunta-, terveys ja hyvinvointi-innovaatioiden edistämiseksi.
7. Jyväskylä on tunnettu urheilutapahtumien kaupunki. Haemme menestyksekkäästi kansallisia ja kansainvälisiä urheilu- ja liikuntatapahtumia kaupunkiin ja tuemme alueellisia tapahtumia.

Kasvatus- ja kulttuurikaupunki

Jyväskylä on suomalaisen sivistyksen ja kasvatuksen kehto. Täällä koulutuksen ja suomalaisen kulttuurin juuret ulottuvat syvälle historiaan. Kaupunki tarjoaa lapsille ja perheille turvallisen ja tasa-arvoisen ympäristön kasvaa, oppia ja osallistua. Kulttuuri on kaikkien saavutettavissa ja rikastuttaa arkea eri puolilla kaupunkia. Jyväskylässä lasten ja nuorten kulttuuri kukoistaa, ja elinvoimainen kulttuuritarjonta tukee yhteisöllisyyttä ja vahvistaa kaupunkilaisten osallisuutta.

1. Lapsiperheiden eriarvoisuus ja köyhyys vähenee. Huolehdimme, että hyvinvointi jakautuu tasaisesti kaupungin eri alueille. Kaupungin palvelut ja ympäristö tukevat sekä lapsia että perheitä kokonaisvaltaisesti. Teemme parhaamme, jotta kaupunkiympäristö olisi jokaiselle lapselle turvallinen ja mahdollistamme kunkin perheen elämäntilanteeseen parhaiten sopivan varhaiskasvatuspaikan.

2. Turvaamme lasten ja nuorten yhdenvertaisen mahdollisuuden terveeseen kasvuun ja hyvään oppimiseen lisäämällä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen resursseja suunnitelmallisesti valtuustokauden aikana. Tavoitteena on parantaa Jyväskylän kaupungin sijoitusta varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen resursoinnissa Suomen 10 suurimman kaupungin vertailussa. Edistämme lasten ja nuorten digiosaamista sekä huolehdimme nykyaikaisista oppimisympäristöistä ja digitaalisten oppimisvälineiden tasavertaisesta saatavuudesta.

3. Jyväskylässä koulupäivä on turvallinen jokaiselle. Vaikutamme suunnitelmallisesti oppimisympäristöjen ja –yhteisöjen viihtyisyyteen, turvallisuuteen ja yhteisöllisyyteen jaetuilla malleilla. Yhteisöllisyyttä vahvistetaan ja yksinäisyyden kokemusta vähennetään määrätietoisesti. Koulukiusaaminen on Jyväskylässä vähäisintä koko maassa.

4. Kaikilla jyväskyläläisillä on oikeus kulttuuriin. Kulttuuripalvelut ovat osa jokaisen kaupunkilaisen arkea riippumatta asuinpaikasta, iästä, kielitaidosta tai muista yksilöllisistä ominaisuuksista. Luomme tilaa moninaiselle kulttuurille, sillä erilaiset kulttuurit ja identiteetit rikastuttavat kaupunkiamme. Vahvistamme kasvatuksessa kansallisen kulttuurimme tuntemusta ja teemme tilaa myös vieraille kulttuurivirtauksille. Omaehtoinen kulttuurin harrastaminen vahvistaa juurtumista Jyväskylään ja yhteisöihin.

5. Jyväskylän kulttuuripalveluiden vetovoima vahvistuu. Lyseokorttelin kulttuurikeskuksen suunnittelua jatketaan ja laaditaan suunnitelma nykyisen pääkirjastorakennuksen tulevasta käyttötarkoituksesta.

6. Kulttuuri-alan toimijoiden elinvoima vahvistuu. Kaupunki tunnistaa omat ja vapaan kentän toimijat vahvoina vetovoimatekijöinä. Vahvistamme kulttuurialan elinvoimaa ja innovaatioita uudenlaisilla kumppanuuksilla ja tilaratkaisuilla, kuten välitilamallilla, sekä vahvistamme toimijoiden keskinäistä yhteistyötä.

7. Jyväskylä on kansainvälisesti tunnettu matkailu- ja tapahtumakaupunki. Houkuttelemme kansallisia ja kansainvälisiä suurtapahtumia vahvalla yhteistyöllä eri kumppaneiden kanssa. Vahvistamme asemaamme kansainvälisenä matkailukohteena tunnistamalla nykyistä voimakkaammin paikallisen kulttuuriperintömme sekä esimerkiksi Alvar Aallon arkkitehtuurin merkityksen sen osana. Teemme yhdessä aktiivista työtä houkutellaksemme uusia matkailijoita Jyväskylään.

Näin me sen teemme

Jyväskylän kaupunkiorganisaatio rakentaa kestävää tulevaisuutta vahvistamalla henkilöstön osaamista, hyödyntämällä digitalisaation mahdollisuuksia ja varmistamalla kaupungin talouden vakautta. Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö on kaupungin toiminnan perusta, ja digitaaliset ratkaisut tukevat sekä työn sujuvuutta että palveluiden laatua. Taloudellinen vastuullisuus luo edellytykset pitkäjänteiselle kehittämiselle ja luottamukselle tulevaan.

Tavoitteet:

1. Jyväskylän kaupungille halutaan tulla töihin ja kaupungin moninaiset työmahdollisuudet tunnistetaan. Henkilöstön hyvinvointi ja työkyky ovat meille kunnia-asioita. Vahvistamme henkilöstön osaamista ja työyhteisötaitoja sekä tuemme uudistumiskykyä jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä.
2. Jyväskylän palvelut tuotetaan kestävästi ja saavutettavasti. Kehitämme Jyväskylän palveluverkkoja tarpeeseen ja tietoon perustuen sekä rohkeasti tulevaisuuteen katsoen. Varmistamme, että palvelut ovat selkeitä, ymmärrettäviä ja saavutettavia kaikille Jyväskylän asukkaille.
3. Rakennamme digitalisaation avulla laadukkaita, tehokkaita ja helppokäyttöisiä palveluja asukkaille ja työkaluja henkilöstölle.
4. Vahvistamme organisaatioturvallisuutta osana jokapäiväistä toimintaa, kehittäen johtamista, turvallisuuskulttuuria ja resilienssiä koko kaupunkiorganisaatiossa. Varaudumme ja sopeudumme ilmastonmuutoksesta aiheutuviin riskeihin kaikessa kaupungin toiminnassa.
5. Toteutamme strategiaa yhteisöllisen ja yhteistyöhön perustuvan toimintakulttuurin avulla. Näin kehitämme ratkaisuja muuttuvan toimintaympäristön tarpeisiin ja rakennamme toimivaa kaupunkia.
6. Vahvistamme edunvalvontaa ja vaikuttamistyötä, jotta Jyväskylän ääni kuuluu päätöksenteossa, ja kaupunkimme asema suurena kaupunkina ja aktiivisena vaikuttajana vahvistuu.

Arvot ohjaavat kaikkea toimintaa

INHIMILLISYYS JA SAAVUTETTAVUUS: Toimimme ihmislähtöisesti – kuunnellen, kohdaten ja kunnioittaen. Inhimillisyys luo luottamusta ja vahvistaa yhteisöllisyyttä. Vahvistamme periaatetta, että kaupungin palvelut ja rakennettu ympäristö ovat esteettömästi saavutettavissa.

ROHKEUS: Uskallamme katsoa tulevaisuuteen ja tehdä päätöksiä, jotka vievät Jyväskylää eteenpäin. Kokeilemme rohkeasti uusia tekemisen tapoja ja otamme käyttöön innovatiivisia ratkaisuja.

VASTUULLISUUS: Vastuullisuus tarkoittaa kestävää toimintaa, jossa huomioidaan ihmiset, ympäristö ja talous. Rakennamme luottamusta ja turvaa tuleville sukupolville, ja lapsen oikeuksien edistäminen on olennainen osa tätä työtä. Kaupunki toimii vastuullisena työnantajana ja yhteisönä.

AVOIMUUS: Avoimuus on vuoropuhelua, tiedon jakamista ja osallistumisen mahdollistamista. Toimimme läpinäkyvästi ja kutsumme asukkaat, yritykset ja yhteisöt mukaan kehittämiseen. Lisäämme yhteistä ymmärrystä toimivimpien ratkaisujen saavuttamiseksi.

TURVALLISUUS: Turvallisuus on perusta hyvinvoinnille ja luottamukselle. Huolehdimme siitä, että kaupunkiympäristö, palvelut ja kohtaamiset tukevat turvallista arkea.

Strategian toteuttaminen ja seuranta

Kaupunkistrategia on ylin kaupungin toimintaa ohjaava asiakirja ja johtamisen työväline. Kaupunkistrategia on dokumentti, joka kuvaa, miltä Jyväskylä näyttää vuonna 2029 ja mitä keskeisiä tavoitteita ja päämääriä kaupunki toiminnalleen asettaa. Kaupunkistrategiaan on valittu tässä hetkessä tärkeitä strategisia painopisteitä kaupungin menestymiseksi tulevaisuudessa. Strategia kuvaa valtuuston sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin. Strategia toimii myös pohjana omistajaohjaukselle kaupunkikonsernissa.

Poikkileikkaavilla teemoilla halutaan korostaa ja konkretisoida teemojen merkitystä kaupungin menestyksen kulmakivinä. Ne ohjaavat läpileikkaavasti kaikkien toimialojen ja kaupunkikonsernin toimintaa, ja niiden vaikuttavuus syntyy siitä, että ne ovat mukana kaikissa strategisissa kärjissä. Strategian kärkien ja poikkileikkaavien teemojen toimeenpanoa tuetaan tarkoituksenmukaisilla toimenpideohjelmilla. Strategia ohjaa kaikkea ohjelma- ja suunnitelmatyötä. Edellytys on, että ohjelmissa ja suunnitelmissa tuodaan aina esille se, miten ne toteuttavat poikkileikkaavia teemoja ja huomioivat kaupungin arvot.

Strategian ja toimenpideohjelmien tavoitteiden toimeenpano ja yksityiskohtaisempi suunnittelu toteutuvat vuosittain talousarviovalmistelun yhteydessä. Strategia ohjaa talousarvion valmistelua sekä muuta toiminnan suunnittelua. Talousarviossa asetetaan strategiasta johdetut, valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet, joille määritellään mittarit ja tavoitetasot. Toiminnallisten tavoitteiden toteutumista seurataan talouden raportoinnin yhteydessä.

Strategian kärkien toteutumisen arvioimiseksi kaupunginhallitus asettaa vaikuttavuusmittarit sekä toiminnallisia mittareita, joiden avulla strategiassa asetettujen tavoitteiden toteutumista seurataan. Strategian toimeenpanoa raportoidaan vuosittain valtuustolle tilinpäätöksen yhteydessä. Laajempi strategian vaikuttavuuden seuranta tehdään valtuustokauden puolivälissä sekä valtuustokauden lopulla.

Lisäksi viestinnällä, sidosryhmäyhteistyöllä ja yhteisillä foorumeilla tuetaan strategista johtamista ja strategian konkretisoitumista toiminnaksi. Strategian tavoitteet juurrutetaan osaksi johtamis- ja henkilöstöviestintää sekä ihmisten arkeen osana palvelu- ja markkinointiviestintää.

Hyvinvointiohjelman laadinta

Vammaisneuvosto 17.2.2026

Ikääntyneiden neuvosto 18.2.2026

JYVÄSKYLÄ

MIKÄ HYVINVOINTIOHJEMA ON?

- Hyvinvointiohjelmassa asetetaan kaupungin yhteisiä tavoitteita ja painopisteitä tulevien vuosien hyvinvointityölle.
- Hyvinvointiohjelma vastaa hyvinvointikertomuksessa tunnistettuihin ilmiöihin:
  - Nuorten ja nuorten aikuisten hyvinvoinnin haasteet
  - Hyvinvoinnin polarisaatio ja asuinalueiden eriytymiskehitys
  - Väestörakenteen muutokset
- Ohjelmassa tavoitteita hyvinvoinnin edistämiseen asetetaan ikäryhmittäin.
- Osana hyvinvointiohjelmaa päivitetään myös kaupungin osallisuusohjelma, jossa määritellään myös järjestöyhteistyön painopisteitä.
- Hyvinvointiin liittyvä ohjelmatyö on lakisääteistä.
- Hyvinvointiohjelman sisällöistä päättää kaupunginvaltuusto syksyllä 2026.

JYVÄSKYLÄ

LAKISÄÄTEISET HYVINVOINNIN EDISTÄMISEEN LIITTYVÄT OHJELMAT JA SUUNNITELMAT

Hyvinvointisuunnitelma 2023–2026

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteena on johtaa, kehittää ja ohjata kaupungin hyvinvointityötä ja tiivistää eri palvelualueiden hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet yhteen asiakirjaan. Hyvinvointisuunnitelma laaditaan valtuustokausittain ja siitä päättää kaupunginvaltuusto. Valtuuston vuoden 2023 alussa hyväksymässä hyvinvointisuunnitelmassa hyvinvoinnin edistämisen työn painopisteiksi on asetettu eriarvoisuuden vähentäminen ja yhdenvertaisuuden lisääminen, mielenterveyden vahvistaminen, vahvat peruspalvelut sekä tiedolla johtaminen.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2023–2026

Jokaisella hyvinvointialueella ja kunnalla on velvollisuus laatia lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, joka tar- kistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Suunnitelman tavoitteena on edistää lasten ja nuorten hyvinvointia. Suunnitelman laadinnassa kunnan ja hyvinvointialueen on tehtävä yhteistyötä.

Ikäystävällinen Jyväskylä -ohjelma 2022–2026

Kunnan on vanhuspalvelulain mukaan laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi. Jyväskylän kaupungin osalta tätä suunnitelmaa vastaa Ikäystävällinen Jyväskylä ohjelma.
Ohjelmaa ja sen etenemistä arvioitaessa on huomioitava hyvinvointialueuudistus ja sen vaikutukset ikääntyneille suunnattujen toimintojen vastuutahojen jakautumiseen kaupungin ja hyvinvointialueen välillä.

Kotoutumisen edistämisohjelma 2021–2026

Kotoutumisen edistämisohjelma perustuu lakiin kotoutumisen edistämisestä (30.12.2010/1386), jonka 32 §:n mukaan kunnan on laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotoutumisen edistämisohjelma.

Jyväskylän yhdenvertaisuussuunnitelma 2022–2026

Yhdenvertaisuuslain mukaan viranomaisten, julkista hallintotehtävää hoitavien yksityisten toimijoiden, koulu- tuksen järjestäjien, varhaiskasvatuksen järjestäjien ja palveluntuottajien sekä työnantajien tulee arvioida ja edistää yhdenvertaisuutta omassa toiminnassaan.

Esimerkkejä muista hyvinvoinnin edistämiseen tiiviisti liittyvistä ohjelmista ja suunnitelmista:

- Osallisuusohjelma 2022–2025
- Liikkumisohjelma
- Jyväskylän kaupungin kulttuurisuunnitelma 2022–2025
- Kasvun ja oppimisen palveluiden kehittämisohjelma 2023–2025
- KymppiR: maankäytön, asumisen ja liikenteen toteuttamisohjelma
- ASUMISVISIO2035
- Köyhyysohjelma 2020–2024

VOIMASSA OLEVAT LAKISÄÄTEISET HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN OHJELMAT

Kaupunkistrategia 2022-2025

Kaupunkistrategia 2026-2029

Kotoutumisen edistämisohjelma 2021-2026

Yhdenvertaisuussuunnitelma 2022-2026

Ikäystävällinen Jyväskylä 2021-2026

Hyvinvointisuunnitelma 2023-2026

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2023-2026

Laaja hyvinvointi-ohjelma 2027-2030
(ohjelmien yhdistäminen soveltuvin osin, ml. osallisuusohjelma)

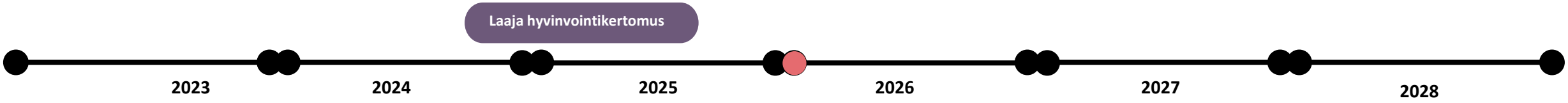

PROSESSIKUVAUS

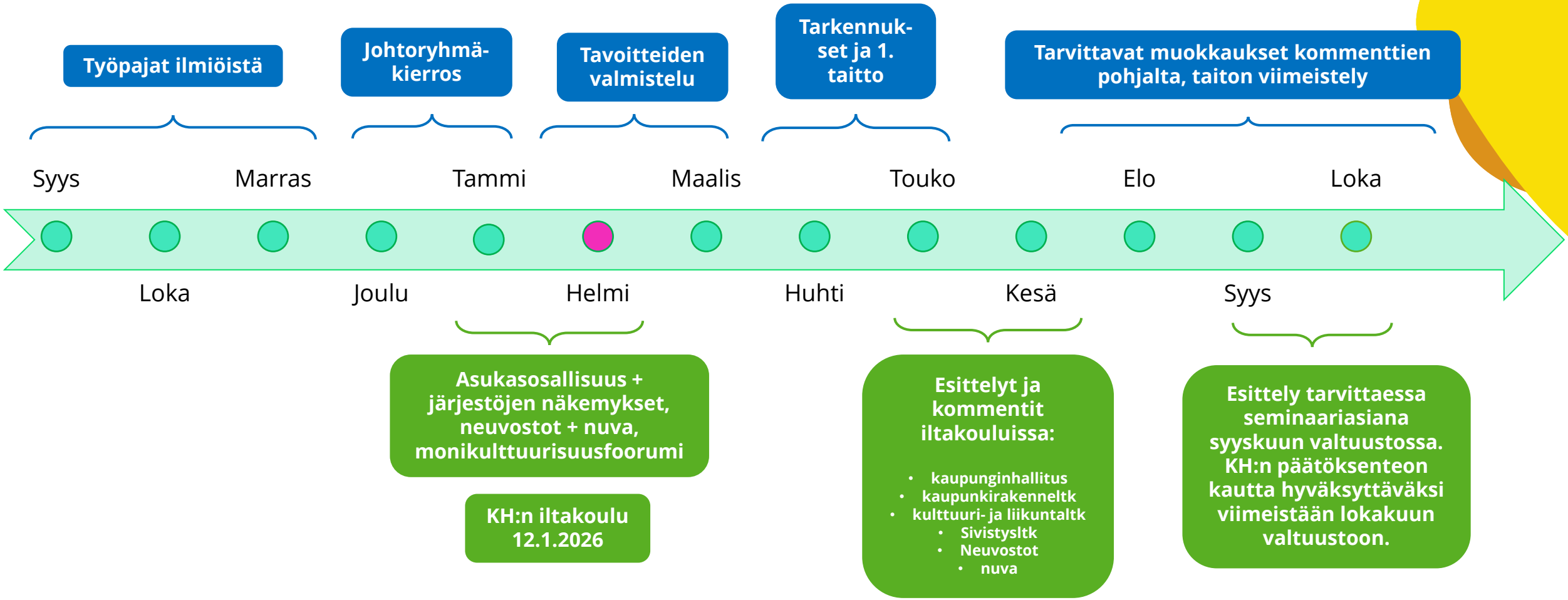

valmistelusta vastaa poikkihallinnollinen hyvinvointiryhmä, yhteistyö hyvinvointialueen kanssa soveltuvin osin

JYVÄSKYLÄN KAUPUNKI
Vammaisneuvosto

Lausunto

17.12.2025

JYVÄSKYLÄN RAKENNUSJÄRJESTYSLUONNOS

Vammaisneuvostolta pyydettiin 21.11.2025 kommentteja rakennusjärjestysluonnoksesta. Juristi Vesa Puisto ja johtava rakennustarkastaja Mikko Holmberg lupautuivat esittelemään luonnosta vammaisneuvostolle 12.12.2025 klo 13.00.

Vammaisneuvosto pitää hyvänä asiana saadessaan pyynnön kommentoida rakennusjärjestysluonnosta, koska kuntalain 28 § mainitaan, että vammaisneuvostolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä vammaisten henkilöiden hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta.

Vammaisneuvosto pyytää kiinnittämään huomiota seuraaviin asioihin:

13 §Mainos- ja tekniset laitteet

13.2 Valaistut laitteet

Laite ei saa aiheuttaa estohäikäisyä, eikä se saa välkkyä häiritsevästi.

-> Näkövammaisten henkilöiden liikkumista vaikeuttaa/häiritsee liian kirkkaat ja välkkyvät valaistut laitteet. Samoin välkkyvä valo saattaa aiheuttaa epileptisen kohtauksen tai migreenin, joten vammaisneuvosto kehottaa tarkastelemaan ja säätämään valaistujen laitteiden kirkkauden ja välkkyvyyden riittävän matalaksi.

14 § Varatiet pientalorakentamisessa

Asuinhuoneiston toisesta tai ylemmästä kerroksesta on järjestettävä kiinteäsalpaisen ikkunan ja kiinteiden tikkaiden avulla hätäpoistumismahdollisuus. Makuuhuoneista on järjestettävä kerroksesta riippumatta hätäpoistumismahdollisuus ulkotiloihin. -> Hätäpoistumismahdollisuudessa on ehdottomasti otettava esteettömyys huomioon, jotta asukkaana oleva vammainen henkilö pystyy myös pelastautumaan. Vaikka Suomen pelastuslaki onkin vaillinainen erityisryhmien ja vammaisten osalta, yhdenvertaisuuslaki ja Suomenkin ratifioima YK:n vammaisyleissopimus velvoittavat huomioimaan heidät pelastus- ja evakuointisuunnitelmissa.

39 § Ajoneuvoliittymä, liikennejärjestelyt ja pelastustie

39.1 Ajoneuvoliittymä

Ajoneuvoliittymässä on oltava riittävä esteetön näkemäalue ympäri vuoden.

-> vammaisneuvosto pyytää kiinnittämään esteettömään näkemäalueeseen erityistä huomiota talviaikana, ettei liittymään aurata lumia näkemäesteeksi.

Ajoneuvoliittymän leveys pientalojen rakennuspaikoilla saa olla enintään 6 metriä ja muilla rakennuspaikoilla enintään 8 metriä. Ajoliittymän pituuskaltevuus ei saa olla jyrkempi kuin 1:10.

-> Esteettömyys huomioitava pituuskaltevuuden kohdalla. Optimaalisin ja suositeltavin pituuskaltevuus on 1:20 (5 %). Ulkotiloissa yli 5 % kaltevuus sallitaan

Vapaudenkatu 32, PL 193, 40101 Jyväskylä
Verkkolaskun OVT-tunnus: 003701746664100
vammaisneuvoston puheenjohtaja 050 311 8920
etunimi.sukunimi@jyvaskyla.fi • www.jyvaskyla.fi

vain, jos alue voidaan pitää sisätilaan verrattavassa kunnossa kuten lumettomana ja jäättömänä.

39.2 Pihan liikennejärjestelyt
Rakennuspaikan ajoneuvoliikenne ja esteettömät kulkuväylät on suunniteltava ja toteutettava siten, ettei niistä aiheudu vaaraa tai haittaa asukkaille, ympäristölle tai yleiselle liikenteelle.

Pientalokiinteistöillä pysäköintijärjestelyt on pyrittävä sovittamaan niin, että ajoneuvo on mahdollista pysäköidä rakennuksen pääasiallisen asuinkerroksen tasolle.
-> Vammaisneuvosto katsoo pysäköintijärjestelyn olevan esteettömyyttä lisäävä, jos talo on useampikerroksinen, niin sisäänkäynti onnistuu pääasialliseen asuinkerrokseen, jolloin voidaan olettaa, ettei sisäänkäynnin jälkeen ole heti tasoeroja, jotka haittaisivat liikkumista.

40 § Auto- ja polkupyöräpaikat
40.1 Autopaikat
Kiinteistöissä, joissa on enemmän kuin kaksi asuntoa, tulee lisäksi osoittaa autopaikkoja liikuntaesteisille ja vieraille vähintään 1 kumpaakin (1 liikuntaesteisille ja 1 vieraille tarkoitettu autopaikka 30 asuntoa kohti)
-> Vammaisneuvosto huomauttaa, että liikuntaesteinen termi vaihdetaan liikkumisesteinen termiin eli ”…osoittaa autopaikkoja liikkumisesteisille…”

Liikuntaesteisten autopaikat tulee sijoittaa sisäänkäyntiin nähden tarkoituksenmukaisesti ja ne tulee merkitä liikkumisesteisen tunnuksella. Liikuntaesteisten paikkojen merkinnät on oltava nähtävissä vuodenajasta riippumatta. Näiltä autopaikoilta sekä kiinteistön rajalta on oltava liikuntaesteisille soveltuva kulkuväylä rakennukseen ja sitä palveleviin tiloihin. Autopaikat on järjestettävä siten, että asuminen ja piha-alueen käyttö häiriintyvät mahdollisimman vähän.
-> Vammaisneuvosto huomauttaa, että termi liikuntaesteisten pitää muuttaa muotoon liikkumisesteisten. Esteettömät autopaikat tulee sijoittaa sisäänkäynnin läheisyyteen ja etäisyys sisäänkäynnin ja autopaikan välillä tulisi olla korkeintaan 10 metriä.
-> Liikuntaesteisille soveltuva kulkuväylä rakennukseen…. oikea termi on Liikkumisesteisille soveltuva kulkuväylä. Tällaisen kulkuväylän pinnan on oltava kova, tasainen ja luistamaton, eikä se saa olla liukas märkänäkään, jotta se mahdollistaa esteettömän, turvallisen ja itsenäisen liikkumisen kaikille käyttäjille toimintakyvystä riippumatta. Kulkuväylän on oltava riittävän leveä, että se soveltuu esimerkiksi pyörätuolin käyttäjälle.

42 § Tontin lumet
Tontilta on varattava tontin ja tonttiliittymien lumien varastoinnille riittävästi tilaa. Lumet on kuljetettava lumen keräyspaikkoihin, mikäli ei eivät mahdu tontille. Lunta ei saa siirtää tai varastoida tie-, katu- tai muille yleisille alueille.
-> Vammaisneuvoston mielestä tähän pykälään olisi hyvä lisätä maininta, että lumia ei saa varastoida liikkumisesteisten pysäköintipaikoille.

JYVÄSKYLÄN KAUPUNKI

Vammaisneuvosto

Lausunto

17.12.2025

45 § Julkinen kaupunkitila

45.1 Puistot ja muut virkistysalueet

Katujen, torien ja muiden vastaavien liikennealueiden päällysmateriaalit ja muut rakenteet on suunniteltava ja rakennettava kaupunkikuvaan sopiviksi ja tarkoituksenmukaisiksi. Katua rakennettaessa tulee pyrkiä esteettömyyteen ja näkövammaisten huomioon ottamiseen.

-> Kulkuväylien ja niiden pintojen pitää olla kovia, tasaisia ja märkänäkin luistamattomia. Pintamateriaaleiksi soveltuvat esimerkiksi betoni, asfaltti ja laatat, jotka ovat sileitä mutta luistamattomia. Jos kulkuväylä on tehty laatoista, niiden väliset raot saavat olla enintään 5 mm leveät. Mukula- ja nupukivet eivät sovellu kulkuväylien päällysteeksi, mutta niitä voidaan käyttää rajaamaan kulkuväylää ja informoimaan kulkuväylän muuttuvista olosuhteista.

Näkövammaisten liikkuminen otetaan huomioon erillisillä opaslaatoilla (huomiolaatat ja suuntalaatat), joilla halutaan ohjata näkövammainen henkilö oikeaan paikkaan. Huomiolaattojen tehtävänä on kertoa suunnanmuutoksesta kulkureitin risteyskohdissa. Suuntalaatat ohjaavat haluttuun paikkaan.

https://www.nakovammaistenliitto.fi/fi/ohjaavat-materiaalit

Jalankulku- ja pyöräilyväylän ja ajoradan välinen korkeusero suojatien kohdalla ei saa oleellisesti haitata liikkumista. Apuvälineen kanssa liikkuvalle henkilölle reunakivi, jonka yli pääsee jalankulkuväylälle, on oltava riittävän matala ja luiskattu. Korkeuden ollessa 20 mm pääsee reunakiven yli parhaiten esimerkiksi pyörätuolilla, mutta tämä reunakiven korkeus ei riittävästi ohjaa näkövammaisen henkilön liikkumista turvallisesti. Näin ollen huomiolaattojen käyttö suojatien ja reunakiven väliosassa huomioi näkövammaisen liikkumista ja tällöin voi reunakiven korkeus olla 20 mm.

Jalkakäytävää päällystettäessä liikkeiden ja asiakaspalvelutilojen sisäänkäyntijärjestelyssä tulee mahdollisuuksien mukaan pyrkiä liikkumisesteettömyyteen ja näkövammaisten huomioon ottamiseen. Sisäänkäyntien on oltava riittävän leveitä eli 1200 mm ja kaltevuudeltaan enintään 5 % sekä mahdollinen kynnys saa olla enintään 20 mm. Sisäänkäynnillä on oltava riittävä valaistus, jotta vammaiset henkilöt pääsevät siirtymään sisätiloihin turvallisesti.

Satu-Maria Virtanen
Jyväskylän vammaisneuvosto, puheenjohtaja

Vane 17.2.2026

5. Ilmoitusasiat, kohta 3. Lausunto rakennusjärjestysluonnoksesta 12.12.2025

Aiemmin 12.12.2025 annetun lausunnon lisäksi vammaisneuvosto kommentoi rakennusjärjestysluonnosta seuraavasti:

- 13 § Mainos- ja tekniset laitteet, 13.1 Yleiset määräykset
  ”*Myynti-, tiedostus- tai mainoslaitteita tai ulkotulia ei saa sijoittaa katualueelle, eikä muullekaan kaupungin hallinnoimalle yleiselle liikenteelle tai jalankululle varatulle alueelle tai väylälle ilman kaupungin kirjallista suostumusta*.”
  Kaupungin on suostumuksen antamisessa painotettava turvallisuusnäkökohtia. Mainostuslaitteita on joskus sijoitettu mm. Torikeskuksen Väinönkadun puoleisen sisäänkulun portaattomalle osalle, mikä on estänyt apuvälineiden käyttäjien kulkemisen Torikeskukseen. Laitteita ei saa sijoittaa myöskään näkövammaisten käyttämien opastelaattojen päälle. Mikäli ulkotulet sallitaan, niiden sijoittamisen on tapahduttava niin, ettei niistä aiheudu vaaraa esimerkiksi näkövammaisille henkilöille tai lapsille, joilla on neuropsykiatrisia pulmia (ylivilkkaus, impulsiivisuus ym.).
- 13 § Mainos- ja tekniset laitteet, 13.2 Valaistut laitteet
  Valaistujen laitteiden välkkyminen on mieluiten estettävä kokonaan. Mikäli välkevalo on välttämätöntä turvallisuuden lisäämiseksi, valaistuksen muuttuminen on ohjelmoitava hidastahtiseksi. Ns. diskovalaistus ei ole suositeltavaa kuin diskoissa ja vastaavissa tiloissa, ei julkisella alueella. Ylipäätään olisi hyvä, että koko kaupunkialue olisi rauhallisen valaistuksen piirissä niin, että valaistuksen värilämpötila olisi vakio (esim. 3000K), ja tietyt kulkureitit voitaisiin ohjata tietyin värikoodein. Mainosvalojen kirkkaus tulisi säätää kaikille yrityksille ja yhteisöille yhdenvertaisuutta edistäen samaksi, niin että kilpailukeinona ei käytetä valon volyymia. Rauhallisen tunnelman antava valaistus antaisi mahdollisuuden löytää myös kiinteistön numeron ja ”rapun” helposti, eikä mainosten valoviidakkoa olisi. Koko keskustan alueelle säädetty valaistuksen ohjeistus (kuten vaikkapa Budapestissa) lisää tunnelmaa ja yritysten vetovoimaa sekä vähentää häiriökäyttäytymistä.
- 33 § Piha-alueen suunnittelu ja rakentaminen, 33.1 Yleiset määräykset
  ”*Rakentamisen suunnittelussa tulee huomioida puiden ja viheralueiden säilyttäminen ja lisääminen*.” Tämä on tärkeää vammaisten ja pitkäaikaissairaiden henkilöiden kannalta, sillä he joutuvat oleskelemaan keskimääräistä enemmän sisätiloissa. Tällöin merkitystä on sillä, että ikkunoista näkyy puustoa ja vihreyttä.
- 39 § Ajoneuvoliittymä, liikennejärjestelyt ja pelastustie, 39.1 Ajoneuvoliittymä & 39.2 Pihan liikennejärjestelyt
  Ajoneuvoliittymästä kuljetaan yleensä myös kävellen ja apuvälineillä ainakin pientaloalueilla. Sen vuoksi liittymän reunakiveys (noin 12 cm x 12 cm), jonka kaupunki asentaa kadun reunaan, on oltava jostakin kohtaa luiskattu siten, että apuvälineen käyttäjä tai muutoin liikkumisrajoitteinen henkilö pääsee siitä esteettömästi kulkemaan.
  Ehto ”*Ajoneuvosuojien etäisyys kiinteistön rajalta tulee olla vähintään 7 metriä, jos ajo tapahtuu suoraan tonttiliittymän suuntaisesti*” voi olla liian rajoittava. Ainakin pientalotontit ovat melko pieniä, jopa 600 m^2. Tällöin ajoneuvosuojan on sijaittava rakennusjärjestysluonnoksen mukaan 9 metrin (2 m + 7 m) päässä kadusta. Samalla kuljettava piha-alue suurenee verrattuna siihen, että ajoneuvosuoja sijaitsisi 4 metrin päässä kiinteistön rajalta eli 6 metrin (2 m + 4 m) päässä kadusta. Koska toimintarajoitteisilla henkilöillä (ja muillakin) voi olla hankaluuksia laajan pihan lumitöissä, suositeltavampaa on, että vaadittava etäisyys on 4 metriä tontin rajasta ja 6 metriä kadun reunasta.

- 40 § Auto- ja polkupyöräpaikat, 40.1 Autopaikat
  Luonnoksessa huomioidaan lähinnä talossa vierailevien liikkumisesteisten pysäköinti merkityille LE-paikoille. Vammaisjärjestöjen suositus on, että LE-paikan kaltevuus on pituus- ja sivusuunnassa korkeintaan 2 % (1:50), jotta pyörätuolilaisen siirtymät autoon ja autosta olisi turvallista.
  Mikäli talon asukkaana on liikkumisesteisen pysäköintiluvan haltija, ja hän käyttää itsenäisesti autoa apuvälineenä, suositeltavaa on sijoittaa kyseisen asukkaan pysäköintiruutu talon/taloyhtiön pysäköintipaikalla mahdollisimman lähelle talon sisäänkäyntiä ja siten, että esimerkiksi auton katolla tai takakontista esiin tulevaa apuvälineen nostinta voi käyttää. Pysäköintiruutua ei tällöin kannata merkitä LE-kyltillä, ettei tule sekaannuksen vaaraa sille, että talossa vierailevat LE-luvan haltijat ajattelisivat sen olevan heille tarkoitettu pysäköintipaikka.
- 40 § Auto- ja polkupyöräpaikat, 40.2 Polkupyöräpaikat
  ”*Rakennuspaikalle on varattava riittävästi tilaa polkupyörien ja liikkumisen apuvälineiden säilyttämistä varten*.” Tämä on merkittävä ja käytännöllinen esteettömyyden edistämisen toimenpide niille vammaisille talon asukkaille, joilla on liikkumisen apuväline (sähkömopo, sähköpyörätuoli, manuaalipyörätuoli, rollaattori tms.).
- 45 § Julkinen kaupunkitila, 45.1 Puistot ja muut virkistysalueet
  Nupu-, noppa- ja mukulakivet eivät sovellu kulkuväylien päällysteeksi. Niiden käyttö kulkuväylien rajaamisessa ja kulkuväylän muuttuvista olosuhteista informoinnissa on oltava harkittua ja harvinaista. Aiempi rakentamiskäytäntö, jossa niitä on käytetty runsaasti tietyillä alueilla (mm. Lutakon aukio) on muodostanut laajan kulkuesteen apuvälineiden käyttäjille. Suositeltavaa ei ole myöskään käyttää niitä ”usearivisenä mattona”, kuten Kauppakeskus Sokkarin Kauppakadun puoleisella sisäänkäynnillä, jossa nupu-/noppakivetys on tosiasiassa muodostanut liikkumisesteen monille toimintarajoitteisille henkilöille. Liikkumisen turvallisuuden näkökannalta katsottuna hyväksyttävää ei ole myöskään rajata liikkumisesteisten pysäköintipaikkoja nupu-, noppa- tai mukulakivillä sillä tavalla kuin esimerkiksi Asemakadun yläpäässä (ns. Mirjam’sin kahvilan edessä olevat paikat) ja joidenkin suurten markettien parkkialueilla on tehty.
  Kivetykset ja laatoitukset on hyvä tarkistaa vuosittain, koska ne saattavat ”elää” mm. talviolosuhteiden takia. Huomattavaa epätasaisuutta ei saa syntyä.
- Vammaisneuvoston sihteeri lähettää nämä lisäkommentit pöytäkirjaotteena Mari Karpille, jonka kautta se menee ainakin johtavalle rakennustarkastajalle ja kaupunkirakenteen juristille.

JYVÄSKYLÄN KAUPUNKI

Vammaisneuvosto

Lausunto

15.12.2025

VAMMAISPALVELULAIN MUKAINEN KULJETUSPALVELU (VPL)

Jyväskylän vammaisneuvosto lausuu huolensa 1.2.2026 Keski-Suomessa tapahtuvaan vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun palveluntarjoajan vaihtumisesta Keski-Suomen matkojenyhdistelykeskukselta TaksiHelsingille. Tietoomme on tullut, että samaan aikaan asiakkailta poistuu toivetaksin käyttömahdollisuus. Osa asiakkaista on käyttänyt tätä toivetaksipalvelua eli sitä ei ole kaikki VPL matkaoikeuden omaavat käyttäjät käyttäneet.
Toivetaksi on toiminut niin, että asiakas on ollut itse suoraan taksinkuljettajaan yhteydessä ja tilannut kyydin häneltä. Kuljettaja on sitten ollut yhteydessä välityskeskukseen ja varannut sieltä asiakkaan hänelle ilmoittaman kyydin. Asiakkaalla on siis ollut mahdollisuus käyttää liikkumiseen tiettyä kuljettajaa.

Palvelu on koettu asiakkaiden keskuudessa turvalliseksi ja etenkin kehitysvammaisten henkilöiden kohdalla on erittäin tärkeää, että kuljettaja on heille tuttu ja osaa toimia kyydissä olevan/olevien asiakkaiden kanssa. Mikäli kuljettaja ei ole tuttu, eikä tunne asiakasta, on tullut tilanteita, että kehitysvammainen asiakas on jätetty väärään osoitteeseen.
Lisäksi sosiaaliset tilanteet autistisen henkilön kohdalla ovat vieraiden ihmisten kanssa haastavia, jolloin toivetaksi on voinut olla ainoa keino lähteä kotoa jonnekin.

Toinen ryhmä asiakkaista liikkuu isoilla apuvälineillä kuten sähkömopo tai iso sähköpyörätuoli ja näiden henkilöiden kohdalla ei voida edes puhua siitä, että kyytiin mahtuisi toista apuvälineellä liikkuvaa VPL kyytiin oikeutettua henkilöä. Apuvälineiden kokoon ei pysty asiakas itse vaikuttamaan. Isolla apuvälineellä liikkuvia henkilöitä on pudonnut apuvälineen kanssa kyytiin mennessä ja/tai kyydistä poistuttaessa, jos kuljettaja ei ole perehtynyt apuvälineen toimintaan eikä osaa varmistaa, että apuväline ei liiku auton kyytiinnostoalustalla.

Kolmas asiakasryhmä matkaoikeusasiakkaista omaa vaikean puhevamman ja puhetta ei välttämättä ymmärretä välityskeskuksessa, jos hän tilaa sen kautta kyydin. Taksia ei tällöin välttämättä tule ollenkaan tai se menee väärään osoitteeseen.

Neljäs asiakasryhmä ovat eläimille erittäin allergiset matkaoikeusasiakkaat. Tämän asiakasryhmän kyytiä ei voi missään nimessä yhdistää opas- tai avustajakoiraa käyttävän asiakkaan kanssa.

Vapaudenkatu 32, PL 193, 40101 Jyväskylä
Verkkolaskun OVT-tunnus: 003701746664100
vammaisneuvoston puheenjohtaja 050 311 8920
etunimi.sukunimi@jyvaskyla.fi • www.jyvaskyla.fi

JYVÄSKYLÄN KAUPUNKI

Vammaisneuvosto

Lausunto

15.12.2025

Jyväskylän alueella VPL kuljetuspalvelumatkat ovat pääsääntöisesti noin 7 km pituisia eli aika pieni todennäköisyys on, että 7 km matkalle osuu kaksi matkaoikeusasiakasta. Tämä aiheuttaa sen, että yhdistelykyydin ollessa kyseessä joku asiakkaista joutuu olemaan taksin kyydissä pidempään ja mahdollisesti myöhästyy jostakin etukäteen sovitusta tapaamisesta.
Matka-aika saa yhdistelykuljetuksissa olla enintään kaksinkertainen yksittäiskuljetukseen verrattuna. Pidennystä saa tulla maksimissaan 30 minuuttia suoraan matkaan verrattuna.

Toivetaksin käyttöoikeus kuulemamme tiedon perusteella edellyttää 1.2.2026 alkaen, että samassa kyydissä matkustaa samaan aikaan 2 tai useampi matkaoikeusasiakas. Yksin ei olisi enää mahdollista toivetaksia käyttää. Yöaikaan VPL matkaoikeutta käytettäessä on toivetaksin käyttö sallittua yksin.

Jyväskylän vammaisneuvosto katsoo, että edellä mainituilla asiakasryhmillä olisi jatkossakin oikeus käyttää toivetaksia. Vetoamme nimenomaan asiakasryhmien turvallisuuteen.

Jyväskylän vammaisneuvoston puolesta
Satu-Maria Virtanen, puheenjohtaja

BURGER KING, MIILUKATU
Uudisrakennus, kaupunginosa/kylä 15, kortteli/tila 13, tontti/Rno 31

Vammaisneuvoston esteettömyystyöryhmälle piti lupainsinööri Emilia Taponen 20.1.2026 esittelyn Burger King uudisrakennuksesta, joka on kaksikerroksinen ja tulossa Miilukadulle. Kohdetta esiteltiin piirustusten avulla.

Asemapiirustuksessa on LE-pysäköintipaikka merkitty pääsisäänkäynnistä kauimmaiseksi. Emilia Taponen kertoi, että hän oli pyytänyt LE-paikan siirtoa pääsisäänkäynnin viereen, mutta piirustuksessa paikka oli vielä kaukana sisäänkäynniltä.

Sisäänkäynti on esteetön, mutta piirustuksista ei käynyt ilmi onko ovi automaattisesti avautuva. Tuulikaappi on riittävän tilava ja siihen mahtuu 1500 mm halkaisijaltaan oleva pyörähdysympyrä.

Ensimmäisessä kerroksessa on ruoan noutopiste ja muutama istuinpaikka. Toiseen kerrokseen pääsee kevythissillä tai portaikkoa pitkin. Portaiden käsijohteet on oltava 700 mm ja 900 mm tasoilla ja käsijohteen on jatkuttava vähintään 300 mm portaiden alkamis- ja päättymiskohdan ohi, jolloin se auttaa näkövammaisen henkilön portaassa kulkemista, helpottaa päättymiskohdan havaitsemista ja vähentää kompastumisen riskiä. Asiakas, joka tarvitsee tukea käsijohteesta, saa otteen kaiteesta ennen ensimmäistä askelmaa. Vammaisneuvoston esteettömyystyöryhmä pyytää huomioimaan myös portaiden etureunoihin kontrastimerkinnät.

LE-wc sijaitsee toisessa kerroksessa ja wc-istuimelle pääsee siirtymään niin vasemmalta kuin oikealta puolelta. Piirustuksesta ei käy ilmi, miten bideesuihku on ajateltu sijoittaa. Esteettömyystyöryhmä pyytää huomioimaan, että sijoittelu on tehtävä niin, että siihen ylettää ja suihkua pystyy omatoimisesti käyttämään. Koska käsienpesuallas ei ole lähellä wc-istuinta, on bideen oltava automaattisesti toimiva, että sen toimintaa varten ei tarvitse mennä avaamaan käsienpesualtaan hanaa. Esteettömyystyöryhmä toivoo, että suunnittelussa huomioidaan myös LE-wc tilan peilin korkeus, jotta siitä näkee itsensä myös pyörätuolissa istuva asiakas, wc-paperin sijoitus, jotta siihen ylettää sekä hälytysnaru, että se on saavutettavissa, jos apua tarvitsee. Lisäksi oveen on sisäpuolelle sijoitettava vetokahva, jotta apuvälineellä liikkuva asiakas saa oven vedettyä kiinni tilaan mennessään.

Muutoin vammaisneuvostolla ei ollut suunnitelmaan huomauttamista. Vammaisneuvosto edellyttää kaikissa kohteissa, että niitä tarkastellaan sen mukaan, mitä esteettömyydestä/saavutettavuudesta määrätään valtioneuvoston

Vapaudenkatu 32, PL 193, 40101 Jyväskylä
Verkkolaskun OVT-tunnus: 003701746664100
vammaisneuvoston puheenjohtaja 050 311 8920
etunimi.sukunimi@jyvaskyla.fi • www.jyvaskyla.fi

asetuksessa (2017), rakentamislaissa ja alueidenkäyttölaissa sekä Ympäristöministeriön rakentamismääräyskokoelmassa.

Satu-Maria Virtanen
Jyväskylän vammaisneuvosto, puheenjohtaja

KESKIMAA, S-MARKET KELJONKANGAS
Laajennus, kaupunginosa/kylä 21, kortteli/tila 154, tontti/Rno 3

Vammaisneuvoston esteettömyystyöryhmälle kohdetta esiteltiin piirustusten avulla. Piirustukset saimme nähtäväksemme vasta kokouksessa, joten emme pystyneet niihin etukäteen tutustumaan. Kohdetta meille esitteli piirustusten avulla arkkitehti Anna Eronen insinööritoimisto Kompassi ja pääsuunnittelija Jan Niukkanen insinööritoimisto Kompassi.

Kyseessä on Keljonkankaan ABC kiinteistö, johon tehdään laajennus. Kiinteistölle ajo tapahtuu laajennuksen jälkeen samaa reittiä, kuin ennen laajennusta.

Pääsisäänkäynti kiinteistöön rakennetaan uudelleen. LE-pysäköintipaikkoja löytyy viisi kappaletta uuden pääsisäänkäynnin vierestä. LE-paikkojen sähköistys ei selvinnyt piirustuksista ja vammaisneuvoston esteettömyystyöryhmä toivoo, että ainakin osa paikoista voitaisiin varustaa sähköauton latauspisteellä. Sulanapitoalue sijoittuu uuden sisäänkäynnin eteen ja se saattaa aiheuttaa haasteita LE-pysäköintipaikalta sisään siirtymisessä, koska jääkynnyksen muodostuminen on hyvin todennäköistä tähän kohtaan. Tämä pitää huomioita talvikunnossapidossa. Sisäänkäynnin jälkeen on tilava tuulikaappi, jossa sijaitsee pullojen palautusautomaatti.

Ensimmäisessä kerroksessa oleviin wc-tiloihin ei olla tekemässä mitään muutoksia. Ne säilyvät ennallaan.
Vammaisneuvoston esteettömyystyöryhmä toivoo, että myymälän kassapisteiden maksupäätteen sijoittelussa huomioitaisiin apuvälineiden käyttäjä, jotta hän ylettyisi maksupäätteelle.

Kiinteistön alakerrassa sijaitsee kokoustiloja. Ensimmäisestä kerroksesta kulku alakertaan on portaikkoa pitkin, mutta esteetöntä kulkumahdollisuutta sisätilojen kautta ei ole. Vammaisneuvoston esteettömyystyöryhmä pyytää miettimään olisiko portaikkoon mahdollisuutta asentaa porrashissiä, jonka avulla voisi apuvälineiden käyttäjä siirtyä alakerran kokoustiloihin. Nyt siirtyminen esteettömästi apuvälineiden kanssa alakertaan tapahtuu vain ulkokautta. Pysäköintipaikkoja on yhdeksän kappaletta sisäänkäynnin edessä, mutta yhtään LE-paikka ei ole. Olisiko mahdollista saada vähintään yksi LE-pysäköintipaikka tälle alueelle? Sisäänkäynnille pääsee katettua aluetta pitkin, joten lumi ei talviaikana haittaa siirtymistä.

Vapaudenkatu 32, PL 193, 40101 Jyväskylä
Verkkolaskun OVT-tunnus: 003701746664100
vammaisneuvoston puheenjohtaja 050 311 8920
etunimi.sukunimi@jyvaskyla.fi • www.jyvaskyla.fi

Alakerrassa ei ole LE-wc:tä ja tätä pyydämme miettimään, olisiko sellaisen rakentaminen sinne mahdollista. Jos mietitään, että kokoustiloissa on kokous, jossa osallistujana on apuvälineen käyttäjä, ja jos hänen tarvitsee päästä wc:ssä käymään, hän joutuu siirtymään ensimmäiseen kerrokseen, jossa on LE-wc, ulkokautta.

Kiinteistöllä on terassi, mutta se on kuulemma ollut asiakkaiden käytössä hyvin vähäisesti. Sinne ei olla suunnittelemassa asiakaspaikkoja.

Terassin vieressä olevaa ovea, jos mietimme hätäpoistumistienä, niin kynnys on kuitenkin noin viiden sentin korkuinen eli hätäpoistumistienä tämä ei ole esteetön. Onko mahdollista saada luiskaus tähän kynnykselle, jolloin se toimisi esteettömämmin? Pelastussuunnitelmaa emme ole nähneet kyseisen kiinteistön osalta, joten emme voi olla varmoja onko tämä terassin vieressä oleva tila merkitty sellaiseksi, josta hätätilanteesta voidaan apuvälineellä liikkuva asiakas noutaa nosturilla turvaan.

Muutoin vammaisneuvostolla ei ollut suunnitelmaan huomauttamista. Vammaisneuvosto edellyttää kaikissa kohteissa, että niitä tarkastellaan sen mukaan, mitä esteettömyydestä/saavutettavuudesta määrätään valtioneuvoston asetuksessa (2017), rakentamislaissa ja alueidenkäyttölaissa sekä Ympäristöministeriön rakentamismääräyskokoelmassa.

Satu-Maria Virtanen
Jyväskylän vammaisneuvosto, puheenjohtaja

LINNANTIE 1
Uudisrakennus, kaupunginosa/kylä 69, kortteli/tila 128, tontti/Rno 4

Vammaisneuvoston esteettömyystyöryhmälle piti 23.1.2026 rakennusarkkitehti Marko Kulju Arkkitehtitoimisto Arkitupa Oy:stä Teams kokouksessa esittelyn Vaajakoskelle suunnitellusta kehitysvammaisten asumisyksiköstä. Esteettömyystyöryhmä sai kohteen piirustukset ja esteettömyysselvityksen nähtäväksi 20.1.2026. Kohdetta esiteltiin piirustusten ja 3D näkymän avulla.

Asemapiirustuksesta ja esteettömyysselvityksestä näkyi, että autopaikat ovat tasaisella alueella. Autopaikkoja kiinteistöllä on yhteensä 17 ja LE-paikkoja kaksi.

Pihaväylät ovat asfaltoituja ja oleskelupaikoilla on betonikivetys. Kulkuväylien pinnoitus on apuvälineellä liikuttaessa hyvä.

Sisäänkäyntejä on kaksi. Toisesta pääsee A-osaan taloa ja toisesta B-osaan. Sisäänkäyntien edestä löytyvät 1500 mm levyiset tasaiset alueet ja ovet ovat automaattisesti aukeavat. Kynnyksien korkeudet ovat 20 mm. Onko sisääntulojen yhteydessä lämmitysjärjestelmä, ei selvinnyt kokouksessa. Mikäli lämmitysjärjestelmä on, niin talvikunnossapidon osalta on huomioitava, ettei jääkynnystä synny sisäänkäynnin lähelle.

Huoneistot A-osassa ovat 20,5 m2, josta huoneen koko on 15,5 m2 ja LE-wc on 4,5 m2. Huoneissa on 10 mm kynnykset ja LE-wc on Korpisen mallia, mutta tässä vaiheessa ei ole tiedossa onko käsienpesualtaan korkeus säädettävä. Korkeussäädettävä käsienpesuallas helpottaa apuvälineellä liikkuvan henkilön toimimista altaalla. Bidee on suunniteltu sijoitettavan käsienpesualtaan tukikaiteeseen. Tällöin se on noin 400 mm päässä wc-istuimesta ja saavutettava.
B-osan huoneistot ovat 25,0 m2 ja LE-wc on 4,5 m2.
Ikkunakorkeudet huoneistoissa ovat 400 mm.

Asuinhuoneistojen lähellä sijaitsee yhteinen olohuonetila, johon sijoitetaan pöytäryhmiä. Nämä eivät piirustuksessa ole vielä näkyvillä, mutta esteettömyystyöryhmälle kerrottiin, että pöytäryhmissä on yhdelle henkilölle suunniteltu tilaa 80 cm.

Sisätiloista pääsee esteettömästi terassille. Oven kohdalla on 20 mm kynnys. Piha-alueelle pääsee myös esteettömästi terassilta.

Hätäpoistumistie on esteetön ja rakennuksen sisäkattoon on asennettu akustilevytys, joka hillitsee äänen kovuutta.

Muutoin vammaisneuvostolla ei ollut suunnitelmaan huomauttamista. Vammaisneuvosto edellyttää kaikissa kohteissa, että niitä tarkastellaan sen mukaan, mitä esteettömyydestä/saavutettavuudesta määrätään valtioneuvoston asetuksessa (2017), rakentamislaissa ja alueidenkäyttölaissa sekä Ympäristöministeriön rakentamismääräyskokoelmassa.

Satu-Maria Virtanen
Jyväskylän vammaisneuvosto, puheenjohtaja